

FIȘA DISCIPLINEI PSIHOLOGIA EDUCAȚIEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA "OVIDIUS" DIN CONSTANȚA
1.2 Facultatea	PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
1.3 Departamentul	PSIHOLOGIE, ASISTENȚA SOCIALĂ ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.4 Domeniul de studii	PSIHOLOGIE
1.5 Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii	PSIHOLOGIE
1.7 Anul universitar	2024-2025

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	PSIHOLOGIA EDUCAȚIEI						
2.2 Cod disciplină	P1205						
2.3 Titularul activităților de curs	LECT. UNIV. DR. BĂICEANU CARMEN-MIHAELA						
2.4 Titularul activităților aplicative	ASIST. UNIV. DRD. ANTONESCU FLORENA						
2.5 Anul de studiu	I	2.6 Semestrul	2	2.7 Tipul de evaluare	E	2.8 Regimul disciplinei	DS/DI

3. Timpul total estimat

3. Număr total estimat					
3.1 Număr de ore activități directe pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 aplicații	2
3.4 Total ore activități directe pe semestru	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 aplicații	28
3.7 Total ore de studiu individual					69
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					23
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					22
Pregătire seminarii/ laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					
Tutoriat					14
Examinări					6
Alte activități.....					4
3.8 Total ore pe semestru	125				
3.9 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Concepte fundamentale de psihologie generală
4.2 de competențe	Capacitatea de transfer și utilizare a conceptelor fundamentale în situațiile educaționale abordate

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sala de curs, videoproiector, laptop, tablă, acces la internet, acces la baze de date internaționale, materiale video educative, flipchart.
5.2 de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Laborator de psihologie, videoproiector, laptop, tablă, acces la internet, acces la baze de date internaționale, materiale video educative, imprimantă, copiator, hârtie, flipchart.

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<i>C1 Operarea cu concepte fundamentale în domeniul psihologiei educației</i> <i>C2 Proiectarea și realizarea unui demers de cercetare în psihologia educației</i> <i>C3 Evaluarea critică a situațiilor problematice și a soluțiilor posibile în psihologia educației</i> <i>C4 Evaluarea psihologică a individului, grupului și organizației</i> <i>C5 Proiectarea și realizarea intervențiilor psihologice în context educațional</i> <i>C6 Relaționarea și comunicarea interpersonală specifică domeniului psihologiei educației</i>
Competențe transversale	<i>CT1 Exercițarea sarcinilor profesionale conform principiilor deontologice specifice în exercitarea profesiei</i> <i>CT2 Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice</i> <i>CT3 Autoevaluarea nevoilor de formare continuă în vederea adaptării competențelor profesionale la dinamica contextului social</i>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul se adresează studenților înscriși în anul I, specializarea Psihologie. Predarea disciplinei are ca scop cunoașterea și însușirea de către studenți a conceptelor fundamentale în domeniul psihologiei educației, formarea de competențe necesare pentru proiectarea și asistarea unor intervenții psiho-educative eficiente, aplicabile în diverse contexte, de la mediul școlar la dezvoltarea personală.
7.2 Obiectivele specifice	- Familiarizarea studenților cu conceptele și noțiunile specifice Psihologiei educației ca disciplină de bază pentru fundamentarea activității instructiv-educative din școală; - Cunoașterea de către studenți a principalelor metode și tehnici folosite în studiul personalității umane în general și a modalităților aplicative pentru vârstele școlare în special; - Definirea sistemului psihic uman evidențiindu-se aspectul genetic, aspectul mecanismelor, aspectul ontologic și aspectul instrumental-pragmatic; - Descrierea comparativă a caracteristicilor psihologice specifice diferitelor stadii ale dezvoltării psihice; - Analiza principalelor teorii ale învățării, precum și a factorilor condiționali ai învățării: motivația și creativitatea; - Studierea caracteristicilor grupului de elevi ca grup social, a rolului liderului precum și a modalităților de educare a coeziunii de grup; - Dobândirea de către studenți a unor competențe care să le permită elaborarea fișei de caracterizare psihopedagogică a elevului.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Număr ore alocate
1. Obiectul și problematica psihologiei educației. Domeniul și sarcinile Psihologiei educației. Necesitatea formației psihologice a viitorilor profesori	Prezentare orală + multimedia	(2 ore)
2. Metode de investigare a personalității elevului utilizate în context școlar	Prelegerea participativă, dezbaterile, expunerea interactivă, conversația euristică,	(2 ore)
3. Sistemul psihic uman. Definire. Aspectul genetic, aspectul mecanismelor, aspectul ontologic, aspectul instrumental-pragmatic	problematicizarea	(2 ore)

4. Personalitatea. Definirea personalității umane din perspectivă atomistă, structurală, sistemică, psiho-socială. Dimensiuni ale personalității cadrelor didactice și elevilor		(2 ore)
5. Caracteristici psihopedagogice ale dezvoltării personalității în plan ontogenetic. Caracterizarea vârstelor școlare.		(2 ore)
6. Psihologia învățării și învățarea școlară. Noțiunea de învățare. Teorii și mecanisme ale învățării. Evenimentele învățării. Fiziologia și biochimia învățării.		(2 ore)
7. Implicații ale teoriilor învățării în activitatea didactică. Tipuri de învățare: învățarea de semnale, învățarea stimul-răspuns, învățarea prin discriminare, învățarea noțiunilor, învățarea regulilor, rezolvarea de probleme, învățarea socială. Alte tipuri de învățare, intercondiționarea acestora Factorii interni și externi ai învățării Autoreglarea învățării școlare.		(2 ore)
8. Motivația - factor condițional al învățării. Structura internă a motivației. Situații motivaționale specifice activității de învățare: situația de control, situația de competiție, situația de performanță, situația de joc		(2 ore)
9. Creativitatea - factor condițional al învățării. Definirea creativității. Nivelele creativității. Etapele actului creator. Structura creativității: eureka de acumulare și comprehensiune a informației, eureka asociativ-combinatorie, eureka energetico-stimulatorie, eureka critică, eureka de obiectualizare a imaginii. Metode de dezvoltare a creativității la elevi: synectica		(2 ore)
10. Psihologia comunicării. Evenimentele comunicării. Tipuri de comunicare. Factorii comunicării. Homeofilie, heterofilie, empatie, persuasiune. Specificul comunicării didactice		(2 ore)
11. Psihologia grupurilor școlare. Specificul grupului de elevi ca grup social. Dinamica grupului de elevi. Liderul în grupul școlar. Educarea coeziunii de grup. Tehnici de cunoaștere a grupului		(2 ore)
12. Organizarea activității de muncă și învățare. Conceptul de oboseală. Originea nervoasă a oboselii. Semnele oboselii. Cauzele oboselii la elevi. Psihofiziologia odihnei. Psihigiena activității școlare		(2 ore)
13. Succesul și reușita, insuccesul și nereușita în activitatea educațională		(2 ore)
14. Cunoașterea individualității elevilor. Necesitatea cunoașterii elevilor. Principii de organizare a activității de cunoaștere. Actori implicați în procesul educațional: elevul, profesorul, familia și psihologul școlar		(2 ore)

Bibliografie:

1. Albu, G. (2006). Psihologia educației, Iași: Editura Institutul European.
2. Amando, G., Guittet, A. (2007). Psihologia comunicării în grupuri, Iași: Editura Polirom.
3. Băiceanu, M., Modoran, M., Popa, C. S. (2021). Tendințe și provocări în didactica specialității, Vol 1, București: Editura Universitară.
4. Băiceanu, M., Modoran, M., Popa, C. S. (2021). Tendințe și provocări în didactica specialității, Vol 2, București: Editura Universitară.
5. Băiceanu, M., Tulburările specifice de învățare (TSI) în Optimizarea calității vieții copiilor și adolescenților. Studii și cercetări în psihopedagogie specială și asistență socială, Editura Universitară, București, 2019, 978-606-28-0909-6
6. Băiceanu, M., L'intelligence sociale – garant de la lutte contre l'agression, în Omul – o perpetuă provocare. Dimensiuni psihologice, pedagogice și sociale, Editura Sitech, Craiova, 2013, pp. 215-218, ISBN 978-606-11-3440-3
7. Băiceanu, M. (2011). Arc peste timp - de la Adolescentul Miop la Generația Emo, în Rășcanu, R., Corcaci, G. (coord), Dezvoltare, diferențe, disfuncții în peisajul psihologic actual, București: Editura Universității.
8. Băiceanu, M. (2012). Cariera didactică între deziderat și realitate, în Responsabilitatea Publică în Educație, Constanța: Editura Crizon.
9. Birch, A. (2000). Psihologia dezvoltării. București: Editura Tehnică.
10. Cocoradă, E. (2010). Psihologia învățării. Iași: Editura Polirom.
11. Cocoradă, E. (2009). Psihologia educației. Brașov: Editura Univ. Transilvania din Brașov.
12. Crahay, M. (2009). Psihologia educației. București: Editura TREI.
13. Dikel, W. (2015). Sănătatea mentală a elevului. Ghid practice pentru personalul didactic, București: Editura TREI.
14. Doron, R, Parot F., (2008), Dicționar de psihologie, București: Editura Humanitas.
15. Dragu, A. (1996). Structura personalității profesorului, București: Editura Didactică și Pedagogică.
16. Ewen, R. B. (2012). Introducere în teoriile personalității, București: Editura Trei.
17. Gardner, H. (2006). Inteligențele multiple. Noi orizonturi. București: Editura Sigma.
18. Golu, F. (2009). Pregătirea psihologică a copilului pentru școală, Iași: Editura Polirom.
19. Golu, M. (2002). Bazele psihologiei generale, București: Editura Universitară.
20. Golu, P. (2001). Psihologia învățării și dezvoltării, București: Editura Fundației Humanitas.
21. Golu, P. (2004). Psihologia grupurilor sociale și a fenomenelor de grup. București: Editura Miron.
22. Harnaveanu, C. (2000). Cunoașterea psihologică a persoanei, Iași: Editura Polirom.
23. Hayes, N., Orrell, S. (2003). Introducere în psihologie. București: Editura ALL
24. Maslow, A. (2008). Motivație și personalitate. București: Editura TREI.
25. Munteanu, A. (2009). Psihologia dezvoltării umane, Iași: Editura Polirom.
26. Neacșu, I. (2010). Introducere în psihologia educației și a dezvoltării, Iași: Editura Polirom.
27. Paloș, R. (2012). Teorii ale învățării și implicațiile lor educaționale. Timișoara: Editura Universității de Vest
28. Popescu-Neveanu, P. (1986). Dicționar de psihologie, București: Editura Albatros.
29. Roco, M. (2004). Creativitate și inteligență emoțională, Iași: Editura Polirom.
30. Sălăvăstru, D. (2006). Psihologia Educației, Iași: Editura Polirom.
31. Salavastu, D. (2009). Psihologia învățării, Iași: Editura Polirom.
32. Șchiopu, U. (1997). Criza de originalitate la adolescenți, București: Editura Didactică și Pedagogică.
33. Șchiopu, U. (1991). Psihologia vârstelor. Ciclurile vieții. București: Editura Didactică și Pedagogică.
34. Zlate, M. (2006). Fundamentele psihologiei, București: Editura Universitară.

8.2 Aplicații (seminar/ laborator/ proiect)	Metode de predare	Număr ore alocate
1. Metode de investigare a personalității elevului utilizate în context școlar. Metode de diagnoză psihică. Metode de prelucrare a datelor	Exercițiul de reflecție, Conversația euristică, Dezbaterea, Analiza de text, Problematizarea	(2 ore)
2. Rolul personalității în activitatea educațională ▪ Dinamica personalității generată de factori interni și externi.		(2 ore)

▪ Structura personalității: temperament, aptitudini, caracter		
3. Conceptul de dezvoltare psihică: definire, caracteristici, legi, factorii dezvoltării psihice, nișa de dezvoltare, dezvoltarea psihică în context. Dezvoltarea personalității în ontogeneză; criterii de periodizare. Dezvoltarea psihică. Delimitări conceptuale: creștere, dezvoltare, maturizare. Factorii dezvoltării psihice. Stabilirea nivelului dezvoltării psihice. Normalitatea psihică. Maturitatea pentru școlaritate.		(2 ore)
4. Aspecte ale dezvoltării personalității în plan ontogenetic. Vârsta primului an de viață, antepreșcolarul, Caracteristici: probleme psihopedagogice. Vârsta preșcolarului și a școlarului mic. Caracteristici psihopedagogice. Vârsta preadolescentului și a adolescentului. Caracteristici psihopedagogice		(2 ore)
5. Procese psihice senzoriale implicate în învățare ▪ Detectarea informațiilor, orientarea în mediu și în situațiile concrete prin intermediul senzațiilor de-a lungul ontogenezei ▪ Caracteristicile percepțiilor și ale reflectării prin reprezentări în raport cu tipul fundamental de activitate și cu tipul de relații		(2 ore)
6. Procese psihice cognitive și de reglare a învățării ▪ Dinamica proceselor de reflectare rațională în plan ontogenetic ▪ Aspecte caracteristice ale atenției, memoriei și imaginației determinate de varietatea tipului de activitate fundamentală și de tipul de relații în procesul de desăvârșire a personalității		(2 ore)
7. Apariția și diversificarea proceselor afective în contextul dezvoltării procesului de socializare		(2 ore)
8. Momente semnificative ale dezvoltării conștiinței de sine pentru procesul de desăvârșire a personalității. Probleme psihologice tipice ale vârstei preadolescenței și adolescenței		(2 ore)
9. Tipuri de învățare umană: învățarea de semnale, învățarea stimul-răspuns, învățarea prin discriminare, învățarea noțiunilor, învățarea regulilor, rezolvarea de probleme, învățarea socială. Alte tipuri de învățare, intercondiționarea acestora		(2 ore)
10. Stimularea motivației pentru performanța în mediul educațional - aspecte practice. Motivație și stiluri de învățare		(2 ore)

11. Creativitatea ca factor de diferențiere școlară. Probleme privind dezvoltarea creativității cadrelor didactice și elevilor		(2 ore)
12. Cunoașterea și caracterizarea psihologică a personalității elevului • Metode și mijloace de cunoaștere a elevilor • Fișa de caracterizare psihopedagogică a elevilor		(2 ore)
13. Problematika succesului/insuccesului școlar. Psihoigiena activității școlare		(2 ore)
14. Elemente de consiliere și orientare școlară/vocațională în mediul educațional - aspecte practice. Caracteristicile consilierii și orientării școlare/vocaționale. Conținutul și condițiile de realizare a consilierii și orientării școlare și profesionale		(2 ore)

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este în concordanță cu specificul domeniului, cu politicile educaționale specifice facultăților de profil, adaptat cerințelor pieței muncii pentru domeniile ocupaționale de profil psihologic.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	În funcție de specificul disciplinei: corectitudinea și completitudinea cunoștințelor, coerența logică, gradul de asimilare a limbajului de specialitate;	Evaluare orală/scrisa - Examen	50%
		Participarea activă la cursuri	10%
10.5 Aplicații	- capacitatea de a opera cu cunoștințele asimilate; - capacitatea de elabora un plan de cercetare în domeniul educațional; - criterii ce vizează aspectele atitudinale: conștiinciozitatea, interesul pentru studiu individual.	Participare activă la seminarii	10%
		Lucrări scrise curente prezentate: teme, proiecte, referat însoțit de un studiu de caz din domeniul educațional	20%
		Oficiu	10%

10.6 Standard minim de performanță
• Cunoașterea elementelor fundamentale de teorie din domeniul Psihologiei Educației • Sa îndeplinească criteriile privind numărul minim de prezențe la curs și seminar. • Pentru a promova disciplina este nevoie de obținerea a minim 50% din punctajul alocat cursului

Data completării,
25.09.2024

Titular activități de curs,
Lect.univ.dr. Băiceanu Carmen-
Mihaela

Titular aplicații,

Data avizării în departament,
30.09.2024

Director de Departament
Lect.univ.dr. Mariana Floricica Călin

Decan,
Conf. univ. dr. Raluca Silvia Matei